

สารบัญ

ความหมาย
ค่าใช้จ่ายการผลิต 47

ประเภทของ
ค่าใช้จ่ายการผลิต 47

การบันทึกบัญชี
ค่าใช้จ่ายการผลิต 54

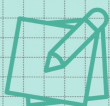
**การบัญชี
ค่าใช้จ่ายการผลิต**

ลักษณะพฤติกรรม
ของค่าใช้จ่ายการผลิต 47

การปันส่วนต้นทุน
แผนกบริการ
ไปยังแผนกผลิต 50

คิดค่าใช้จ่ายการผลิต
เป็นต้นทุนของสินค้า 48

กำหนดอัตราค่าใช้จ่าย
ผลิตและการจัดสรร
เป็นต้นทุนผลิตต่อหน่วย 49

การบัญชี ต้นทุนช่วงการผลิต

- วงจรระบบต้นทุนช่วงการผลิต 75
- ความแตกต่างระหว่าง
ระบบต้นทุนงานสั่งทำและระบบต้นทุนช่วง 75
- หน่วยเทียบสำเร็จรูป 76
- ขั้นตอนการจัดทำรายงานการผลิต 77

การบัญชี

๑ ต้นทุนงานสั่งทำ

- ระบบต้นทุนงานสั่งทำ 59
- บัตรต้นทุนงานสั่งทำ 59
- การบัญชีของต้นทุนงานสั่งทำ 60
- วงจรต้นทุนงานสั่งทำ 63
- การบัญชีเกี่ยวกับเฉลี่ย ของมีค่าหนี้
เศษซากวัตถุดิบ ในระบบต้นทุนงานสั่งทำ 68

การบัญชี

๒ ต้นทุนมาตรฐาน

- การวิเคราะห์ผลต่างต้นทุนมาตรฐาน 87
- การวิเคราะห์ผลต่างวัตถุดิบทางตรง 88
- การวิเคราะห์ผลต่างเกี่ยวกับแรงงานทางตรง 89
- การวิเคราะห์ผลต่างเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายการผลิต 90

สารบัญ

accounting classroom

(Joint Products)

ผลิตภัณฑ์ร่วมและ ผลิตภัณฑ์พลอยได้

ผลิตภัณฑ์ร่วม (Joint Products)

- ลักษณะของผลิตภัณฑ์ร่วม
- หลักเกณฑ์การจัดสรรต้นทุนรวมให้ผลิตภัณฑ์ร่วม

94

ผลิตภัณฑ์พลอยได้ (By-products)

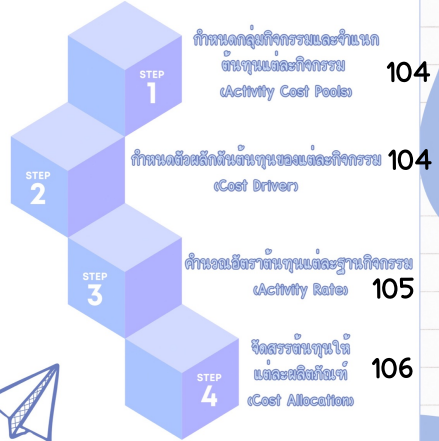
- ลักษณะของผลิตภัณฑ์พลอยได้
- การบัญชีเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์พลอยได้

98

accounting classroom

ต้นทุนฐานกิจกรรม

สรุปสูตรต้นทุน 109

บรรณานุกรม 110

ความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับบัญชีต้นทุน

ความหมายของบัญชีต้นทุน

วัตถุประสงค์ของการบัญชีต้นทุน

จำแนกประเภทของต้นทุน

ความหมายของบัญชีต้นทุน

ต้นทุน (Costs) หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่สูญเสียไปเพื่อให้ได้สินค้าหรือบริการ โดยมูลค่านั้นจะต้องสามารถวัดได้เป็นหน่วยเงินตรา ต้นทุนที่เกิดขึ้นอาจทำให้ประโยชน์ในปัจจุบันหรืออนาคตก็ได้

วัตถุประสงค์ของการบัญชีต้นทุน

- เพื่อให้ทราบถึงต้นทุนการผลิตและต้นทุนขาย
- เพื่อใช้ในการตั้งราคาสินค้าคงเหลือ
- เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนและควบคุม
- เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ปัญหา
- เพื่อการตัดสินใจ

ความแตกต่างการบัญชีต้นทุนและการบัญชีการเงิน

รายการ	การบัญชีการเงิน	การบัญชีต้นทุน
ลักษณะทั่วไป	การจำแนก จัดบันทึก นำเสนอ ข้อมูลที่เป็นหน่วยเงินตรา รายการค้า หรือเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจขององค์กร จัดทำงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชี	เป็นการจัดบันทึก จำแนก ในส่วนสำคัญของวัตถุดิบ แรงงาน และค่าใช้จ่ายในการผลิตที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต
ผู้ใช้ข้อมูล	ผู้ใช้อย่างนอกองค์กร เช่น ผู้ถือหุ้น ผู้ให้สินเชื่อ หน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแล เป็นต้น	ฝ่ายบริหารภายในองค์กรในแต่ละหน้าที่งานที่แตกต่างกันไป
ระบบบัญชี	จัดบันทึก จำแนก และสรุปผลรายการค้าทางธุรกิจตามมาตรฐานการบัญชี	รวบรวมจากส่วนงานย่อย หรือกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร
หลักการบัญชี	พื้นฐานข้อมูลการบัญชีการเงินสำหรับผู้ให้ข้อมูลภายนอกองค์กร <u>หลักการบัญชี</u> ที่รับรองทั่วไป <u>มาตรฐานการบัญชี</u> ที่เกี่ยวข้องเป็นสิ่งที่สำคัญในการจัดบันทึก จัดจำแนก วิเคราะห์ สรุปผล และจัดทำรายงานหรืองบการเงิน	มีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ให้ข้อมูล ภายในองค์กร ใช้เทคนิควิธีการ การวิเคราะห์เชิงปริมาณในลักษณะอื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป
หน่วยในการวัดมูลค่า	วัดค่าข้อมูลที่จะนำเสนอเป็นหน่วยเงินตรา	ประยุกต์ใช้หน่วยวัดค่าข้อมูลอื่น ที่มีความสัมพันธ์กับข้อมูลหน่วยเงินตราเข้ามาใช้ร่วมด้วย
ช่วงเวลา	<u>สรุปผลสำหรับรอบระยะเวลา</u> โดยปกติอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือ สำหรับรอบระยะเวลา 3 เดือน 6 เดือน	<u>จัดทำตามความต้องการ</u> ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งไม่แน่นอน อาจจะเป็น รายเดือน ใช้ในการวางแผนงาน และการประเมินผลการปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น

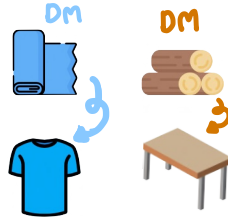
จำแนกประเภทของต้นทุน

1. การจำแนกต้นทุนการผลิตและต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต

1.1 ต้นทุนการผลิต (Manufacturing Cost) การผลิตสินค้านั้นมีต้นทุนที่เกี่ยวข้อง

3 ชนิด คือ วัสดุทางตรง แรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายการผลิต ซึ่งต้นทุนแต่ละชนิดนั้นมีรายละเอียดดังนี้

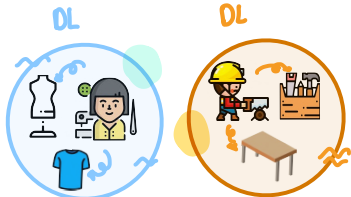
(1) วัสดุทางตรง (Direct Materials : DM)

วัตถุดิบ (Raw Material) เป็นส่วนประกอบหลักของสินค้าสำเร็จรูป มูลค่าของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้าโดยตรงและเป็นส่วนสำคัญที่สามารถคิดเข้าเป็นต้นทุนของหน่วยที่ผลิตได้โดยง่าย เช่น

- ผ้าเป็นวัสดุทางตรงของการผลิตเสื้อสำเร็จรูป เพราะเป็นส่วนประกอบ หลักของเสื้อและทราบจำนวนที่ต้องใช้ในการผลิตได้แน่นอน เสื้อแขนสั้นใช้ผ้า 1 เมตร/ตัว
- ไม่เป็นวัสดุทางตรงของการผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้

(2) ค่าแรงงานทางตรง (Direct Labor : DL)

ค่าแรงงานที่ใช้ในการผลิตสินค้าโดยตรงและสามารถคิดเข้าเป็นต้นทุน ของหน่วยที่ผลิตได้โดยง่าย เช่น

- ช่างเย็บ เป็นแรงงานทางตรงของการผลิตเสื้อ เพราะเป็นคนเย็บผ้าเข้าเป็นเสื้อตามแบบที่กำหนด และสามารถระบุได้ว่าการเย็บเสื้อให้เสร็จหนึ่งตัวนั้นใช้เวลากี่ชั่วโมง
- ช่างไม้หรือช่างเฟอร์นิเจอร์ เป็นแรงงานทางตรงของการผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้

(3) ค่าใช้จ่ายการผลิต (Manufacturing Overhead : MO)

ค่าใช้จ่ายในส่วนที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้า แต่ไม่รวมถึงค่าวัตถุดิบทางตรงและค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายการผลิตจึงหมายถึงต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตต่าง ๆ ยกเว้นวัตถุดิบทางตรงและแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายการผลิต ได้แก่

วัตถุดิบทางอ้อม

(Indirect Materials)

มูลค่าของวัตถุดิบที่มีใช้ส่วนสำคัญในการผลิตและคิดเข้าเป็นต้นทุนของหน่วยที่ผลิต หน่วยใดหน่วยหนึ่งโดยยากเช่น

- ด้ายจัดเป็นวัตถุดิบทางอ้อมของการผลิตเสื้อสำเร็จรูป
- ตะปูเป็นวัตถุดิบทางอ้อมของการผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้

ค่าแรงงานทางอ้อม

(Indirect Labor)

ค่าแรงงานไม่ได้ใช้ในการผลิตสินค้าโดยตรง และคิดเข้าเป็นต้นทุนของ หน่วยที่ผลิตโดยยาก เป็นแรงงานที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้การผลิิต เช่น

- เงินเดือนหัวหน้าคนงาน
- ค่าจ้างพนักงานทำความสะอาดในโรงงาน
- ค่าจ้างเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

ค่าใช้จ่ายการผลิตอื่น ๆ

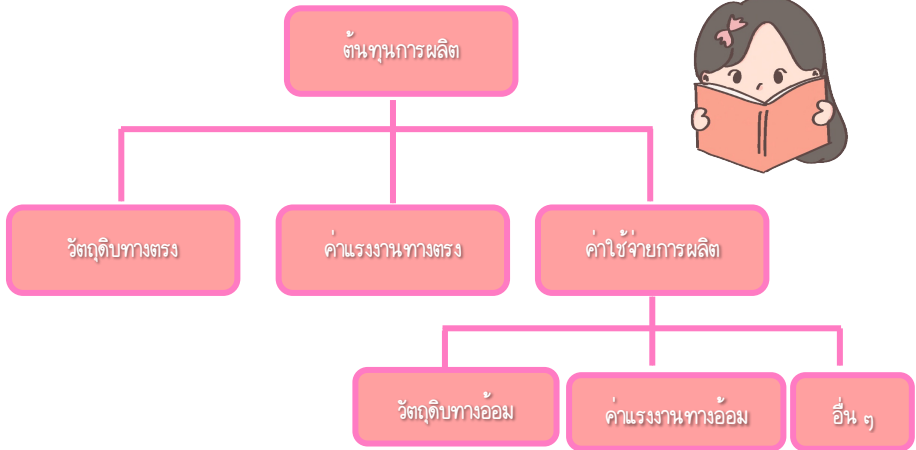
(Other Manufacturing Costs)

ค่าใช้จ่ายการผลิตอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการผลิตด้วย ได้แก่

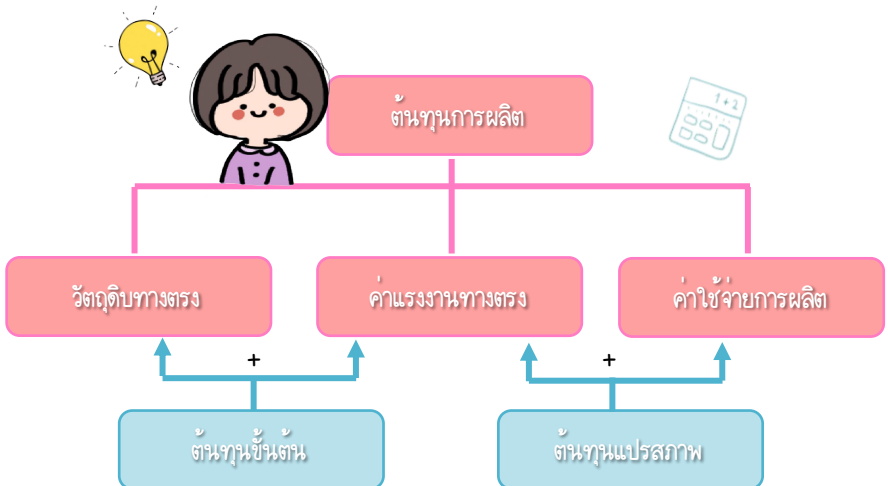
- ค่าเสื่อมราคา อาคาร โรงงาน
- ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร
- ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาเครื่องจักร
- สาธารณูปโภคในโรงงาน

ส่วนประกอบต้นทุนการผลิต

ส่วนประกอบของต้นทุนการผลิตทั้ง 3 ชนิด ถ้ารวมวัตถุดิบทางตรงกับแรงงานทางตรงเข้าด้วยกันเรียกว่า ต้นทุนขั้นต้น (Prime Cost) หมายถึง ต้นทุนที่อย่างน้อยต้องมีก่อนเป็นเบื้องต้นในการผลิตสินค้า แต่ถ้ารวมแรงงานทางตรงเข้ากับค่าใช้จ่ายการผลิตแล้วจะเรียกว่า ต้นทุนแปรสภาพ (Conversion Cost) หมายถึง ต้นทุนที่ใช้ในการแปลงวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป

1.2 ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต (Non-Manufacturing Costs)

ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตโดยทั่วไปเป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นนอกเขตโรงงานที่ทำการผลิต สินค้า นั่นคือ ค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน (Operating Expenses) ดังนี้

ค่าใช้จ่ายการขาย (Selling Expenses)

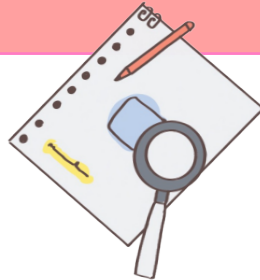
ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการขายสินค้าหรือบริการ หรือต้นทุนที่ได้ขายไปเพื่อให้ได้คำสั่งซื้อจากลูกค้า

- ค่านายหน้าพนักงานขาย
- เงินเดือนฝ่ายขาย
- ค่าโฆษณา
- ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมการขาย
- ค่าขนส่งสินค้าเมื่อขาย
- ค่าเบี้ยเลี้ยงพนักงานขาย

ค่าใช้จ่ายการบริหาร (Administrative Expenses)

ค่าใช้จ่ายทั่วไปที่เกิดขึ้นในการบริหารกิจการโดยรวม จึงเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในสำนักงานเป็นส่วนใหญ่ เช่น

- เงินเดือนผู้บริหารระดับสูง
- เงินเดือนเลขานุการฝ่ายบริหาร
- ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี

2. การจำแนกต้นทุนตามหน้าที่ในงบการเงิน

การจำแนกต้นทุนเพื่อการนำเสนองบการเงินนั้น สามารถจำแนกต้นทุนออกได้เป็น 2 ประเภทดังนี้

2.1 ต้นทุนผลิตภัณฑ์ (Product Costs)

ธุรกิจอุตสาหกรรม ต้นทุนผลิตภัณฑ์ คือ ต้นทุนที่ใช้ไปในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ ได้แก่ วัตถุดิบทางตรง แรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายการผลิตเป็นต้นทุนที่สะสมในต้นทุนค่าหรือผลิตภัณฑ์เป็นสินทรัพย์ของธุรกิจจนงบแสดงฐานะการเงิน

เมื่อผลิตภัณฑ์ถูกจำหน่ายไป ต้นทุนของสินค้านั้นจะกลายเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่ขายในรูปของ ต้นทุนขาย (Cost of Goods Sold) ในงบกำไรขาดทุน เพื่อจับคู่กับรายได้ที่มาจากการจำหน่ายสินค้านั้น ในงวดบัญชีเดียวกัน

ธุรกิจพาณิชย์กรรม ที่ซื้อสินค้าสำเร็จรูปมาจำหน่าย ต้นทุนผลิตภัณฑ์จะหมายถึง ต้นทุนการซื้อสินค้าสำเร็จรูปมาไว้จำหน่าย และสำหรับธุรกิจบริการจะไม่มีต้นทุนผลิตภัณฑ์ เนื่องจากการให้บริการจึงไม่มีสินค้าสำเร็จรูปไว้จำหน่าย

การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์และต้นทุนขายของธุรกิจอุตสาหกรรมนั้น สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{ต้นทุนการผลิตในระหว่างงวด} = \text{วัตถุดิบทางตรง} + \text{แรงงานทางตรง} + \text{ค่าใช้จ่ายการผลิต}$$

$$\text{ต้นทุนการผลิตสินค้าสำเร็จรูป} = \text{งานระหว่างทำ} + \text{ต้นทุนการผลิต} - \text{งานระหว่างทำ}$$

ต้นงวด ในระหว่างงวด ปลายงวด

$$\text{ต้นทุนขาย} = \text{สินค้าสำเร็จรูป} + \text{ต้นทุนการผลิต} - \text{สินค้าสำเร็จรูป}$$

ต้นงวด สินค้าสำเร็จรูป ปลายงวด